

Stadsarchief

■ In juni 1998 ontvingen wij ten geschenke van mevr. J. Leenders, stafmedewerker van GGZ 's-Hertogenbosch (ontstaan door een fusie van Reinier van Arkel, de RIAGG en de RIBW) een collectie leerboeken en collegedictaten afkomstig van wijlen mevr. G. Verkooyen. Het materiaal behoorde bij de opleiding tot psychiatrisch verpleegkundige in het krankzinnigengeesticht Voorburg onder Vught (thans deel van GGZ 's-Hertogenbosch). De lessen werden tussen 1930 en 1950 gegeven door artsen verbonden aan Voorburg. Los hiervan staan twee z.g. multo-cahiers met een vertaling respectievelijk een uittreksel van twee rond 1960 verschenen leerboeken over de psychiatrische verpleegkunde. Mevr. G. Verkooyen was een van de eerste lekenverpleegkundigen op Voorburg. De stukken zijn openbaar.

■ In september kwam het vervolg gereed over de periode 1895-1899 van de cumulatieve index op de notulen van de Bossche Gemeenteraad. Deze toegang bestrijkt nu de periode 1816-1899.

■ In juli ontvingen wij van het bureau Landmeten een groot aantal topografische en kadastrale kaarten en een serie luchtfoto's uit de periode 1970 tot heden.

■ In de studiezaal is nu ook ter inzage een lijst van burgemeesters, wethouders en raadsleden van de gemeente 's-Hertogenbosch over de periode 1810 (voor raadsleden 1815-) tot en met het jaar 1997. De lijst is een onderdeel van een uitgebreid rapport dat dhr. R. Bruysten, medewerker van het Stadsarchief, in de periode 1992-1997 heeft gemaakt en dat handelt over de geschiedenis van de organisatiestructuur van de gemeente 's-Hertogenbosch. De lijst vermeldt de namen en de jaren waarin deze personen in functie waren. Voor de burgemeesters en wethouders wordt ook vermeld welke taken zij in hun portefeuille hadden. Voor sommige burgemeesters en wethouders zijn enkele personalia toegevoegd. Ook voor ambtenaren van de gemeente kan deze lijst een heel handig hulpmiddel zijn, zoals trouwens ook al meermalen gebleken is.

Ton Kappelhof ■

■ Archief van de Hervormde Gemeente te Engelen (1628) 1641-1964.

Het dorp Engelen maakt deel uit van de gemeente 's-Hertogenbosch, maar hoorde tot het jaar 1805 bij het land van Heusden en Altena dat tot het gewest Holland behoorde. De invloed van de katholieke kerk was wellicht daarom minder groot in Engelen dan in het nabijgelegen 's-Hertogenbosch en Bokhoven. Het archief van de Hervormde Gemeente Engelen, dat in bewaring gegeven is bij het Stadsarchief 's-Hertogenbosch, gaat terug tot het jaar 1641. Vanaf dat jaar zijn de verslagen van de kerkenraad bewaard, alsmede doop-, huwelijks- en lidmatenregisters.

In het archief bevinden zich tevens enkele interessante "dossiers", zoals die over de problemen rond het beroep van ds. G. Walraven in het jaar 1736 tot predikant en rond de "ontvoering" van een minderjarige vrouw door katholieken in het jaar 1719. In het eerste geval waren er binnen de gereformeerde kerk meningsverschillen die leidden tot de inmenging van de classis Gorinchem en de hoven van justitie van Holland. In het tweede geval ver-

Bouwhistorische en Archeologische

b e r i c h t e n

dween Helena van Broekhuizen vanuit Engelen via Bokhoven, Vlijmen en 's-Hertogenbosch naar Antwerpen. Volgens één der bronnen was zij door de omgang met "paapse familien en jonge dogters" verleid om tot de "bedragerij van het Pausdom" over te gaan.

Het archief uit de twintigste eeuw biedt de onderzoeker nauwelijks stof tot onderzoek. In het jaar 1944 werd het archief door de Duitsers geplunderd en ook is een deel van het archief op andere wijze verloren gegaan. Het archief van de Hervormde Gemeente Engelen, waarvan onlangs door het Stadsarchief een inventarisatie plaatsgevonden heeft, is met uitzondering van recente, privacygevoelige stukken, openbaar.

Eveneens gereed kwam de inventaris van het archief van Drukkerij Smits dat na een faillissement in 1986 door ons werd verworven. Het bedrijf werd opgericht in 1925 door Henricus Smits en was jarenlang gevestigd in de St. Jorisstraat. Het archief bestaat bijna helemaal uit orderboeken uit de periode 1947-1980 en uit orderzakken uit de jaren 1970-1978. In de orderzakken bevinden zich ook modellen van het drukwerk. Het archief is volledig openbaar.

Gerrit Verbeek ■

■ Het voormalig H.T.S.-gebouw¹

De afgelopen maanden hebben de nieuwe gebruikers en bewoners van het voormalig H.T.S.-gebouw aan het Kapeelaan Koopmansplein hun intrek genomen in het nieuwe appartementen- en winkelcomplex. Het complex ligt op een markant punt van de Muntel. De oorsprong van het gebouw gaat terug naar de jaren twintig van deze eeuw, toen daar de Koninklijke School voor Kunst, Techniek en Ambacht werd gehuisvest. De verbouwing is grootscheeps aangepakt. Van het schoolgebouw is alleen de buitenste schil, het oorspronkelijke gebouw, aan de straatzijde gehandhaafd. De latere toevoegingen aan het binnengedeelte, het binnenterrein en aan de Van der Weeghensingel zijn gesloopt om plaats te maken voor nieuwbouw. De oude bouwmassa en het ontwerp zijn door deze forse sloop eigenlijk weer in ere hersteld. Ook de markante sierbeton randen zijn hersteld, evenals delen van het metselwerk. Toch is het oude beeld gewijzigd, omdat de opvallende oorspronkelijke stalen ramen

vervangen zijn door modernere exemplaren en er loggia's en deuren gemaakt zijn ter plaatse van de oude vensters. Bovendien steekt de nieuwe invulling deels boven de oude gevels uit. Het gebouw heeft een lange voorgeschiedenis. Voordat de eerste steen gelegd kon worden, gingen er vele bijeenkomsten, studiereizen en commissievergaderingen aan vooraf. De planvorming welke nodig was om een dergelijk monumentaal gebouw van de grond te krijgen, zal in deze bijdrage aan de orde worden gesteld.

Geschiedenis

De school werd 1812 opgericht, onder de naam 'Académie Imperiale et Royale de peinture, sculpture et architecture'. Zij nam haar intrek op de zolder van de toenmalige stadsarmenschool Achter het Wild Varken. Deze povere huisvesting werd in 1820 veruild voor een nieuwe locatie aan de Sint Jorisstraat. Bij besluit van 22 mei 1828 verleende Koning Willem I aan de tekenschool de titel van 'Koninklijke School voor Nutti-